

діяльності щодо збору, узагальнення, публікації інформації, проведення досліджень, організації конференцій з питань промислового розвитку.

Отже, вивчення зарубіжного досвіду щодо організації малого та середнього підприємництва як важливого чинника розвитку ринкової економіки, набуває важливого значення для розроблення дієвих механізмів його підтримки та розвитку в Україні та ін.

Можна стверджувати, що підприємства малого та середнього бізнесу поки що не посіли належного місця у структурі національної економіки. Відтак побудова моделі економічного розвитку, яка передбачала б максимально можливе поширення позитивних тенденцій економічної динаміки на всі складові економічної системи, поки що залишається серед визначальних завдань державної економічної стратегії.

На даний час в Україні закладений лише фундамент системи фінансової підтримки малого і середнього бізнесу. Організаційна підтримка МСБ потребує законодавчого забезпечення через прийняття низки законів та реформування. Для цього досить важливим є використання світового досвіду щодо підтримки розвитку малого і середнього бізнесу. Наприклад унікальне явище являє собою Адміністрація малого бізнесу (АМБ) у США, яка займається розробкою і наданням кредитних програм, реалізацією програм термінової допомоги фірмам, які потерпіли від стихійного лиха тощо.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗМЕЖУВАННЯ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ДОГОВОРУ ТА ДОГОВОРУ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ

Клімчук О.В., студент магістратури ННПП НАВС

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННПП НАВС Загорняк Н.Б.

Ст. 41 Конституції України гарантує, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Розпорядження результатами інтелектуальної та творчої діяльності здійснюється шляхом реалізації особою своїх особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності.

Інститут розпорядження майновими правами інтелектуальної власності починаючи з 2004 року поповнився ще одним договором - договором комерційної концесії. Даний договір є більш прийнятним для європейських держав. Сьогодні ситуація із застосуванням ліцензійного договору і договору комерційної концесії в Україні є неоднозначною і проблемною на практиці.

За ліцензійним договором одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензію) на умовах, визначених за взаємною згодою сторін з урахуванням вимог ЦК України та іншого закону.

За договором комерційної концесії одна сторона (правоволоділець) зобов'язується надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг.

Виходячи з наведених вище норм закону можна дійти до наступних тверджень. При укладенні договору комерційної концесії мова йде про передачу цілого комплексу прав з наступною метою виробництва і реалізації визначеного виду продукції, також сам по собі договір комерційної концесії припускає допомогу правоволодільца користувачу шляхом надання консультацій, навчання, контролю за якістю виробленої продукції. При укладенні договору комерційної концесії в комплекс прав можуть входити права на торгові марки, фірмове найменування, промислові зразки, винаходи, корисні моделі, комерційний досвід і ділову репутацію. По ліцензійному ж договору передається право на використання одного визначеного об'єкта інтелектуальної власності. Таким чином, ні комерційний досвід, ні ділова репутація, відповідно, не можуть бути предметом ліцензійного договору.

Ліцензійний договір спрямований на одержання винагороди за використання визначеного об'єкта інтелектуальної власності. У той же час комерційну концесію можна віднести до способів ведення бізнесу.

Неоднозначно залишається ситуація і визначенням сторін ліцензійного договору. Так згідно зі ст. 1109 ЦК України ними є ліцензіар і ліцензіат, проте не зазначено хто може бути цими особами. Якщо використовувати поняття ліцензіара, яке зазначене в контексті ст. 1108 ЦК України (ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності), то ним може бути лише особа, яка має виключне право дозволити використання об'єкта права інтелектуальної власності. Законодавець даною нормою обмежує коло осіб, які можуть бути ліцензіаром, оскільки не відносить до даної категорії осіб, які можуть володіти іншими, окрім виключного права дозволити використання об'єкта права інтелектуальної власності, майновими правами інтелектуальної власності. Для договору комерційної концесії, законодавець прописав більш вдалу норму, оскільки однією стороною договору він визначив правоволодільца. Під категорію «правоволоділець» підпадає більше суб'єктів, які мають компетенцію на укладення концесійного договору.

Наступною відмінною особливістю ліцензійних договорів і договору комерційної концесії є умова про строк їх дії. Ст. 1110 ЦК України обмежує строк дії ліцензійного договору строком дії виключного права на визначений договором об'єкт інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії (франчайзингу) передбачає довгострокове співробітництво сторін у підприємницькій діяльності, тому в договорі обмеження щодо строку не встановлюються.

Ще однією відмінною ознакою виступає форма договору, так ліцензійний договір відповідно до норм ЦК України укладається у письмовій формі, та не підлягає обов'язковій державній реєстрації. На відміну від ліцензійного договору, договір комерційної концесії, відповідно до ч.2 ст. 1118 ЦК України підлягає обов'язковій державній реєстрації.

Враховуючи вище зазначене, можна стверджувати, що єдиною спільною ознакою для ліцензійного договору і договору комерційної концесії є реалізація права на використання об'єктів права інтелектуальної власності. У всіх інших аспектах ці договори є індивідуальними за своєю природою, структурою і мають власну специфіку у застосуванні.

ПРОБЛЕМА ОБМЕЖЕННЯ СВОБОДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Калитка Р.Б., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Пономарьова Т.С.

Сучасна ринкова економіка формується й функціонує на основі підприємницької діяльності. Конституцією України надається можливість всім громадянам України, а також громадянам інших країн чи особам без громадянства займатися підприємництвом на території України, за винятком випадків, передбачених законом. Тож право на зайняття підприємницькою діяльністю підлягає певним обмеженням. Обмеження права на зайняття підприємницькою діяльністю привертали увагу багатьох учених, проте в науковій літературі немає визначення поняття «обмеження права на підприємницьку діяльність».

Загальні положення про свободу підприємницької діяльності містяться у Господарському кодексі України. Згідно із ст.43 ГК України підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом. Особливості здійснення окремих видів підприємництва встановлюються законодавчими актами. Ці положення знайшли конкретизацію у принципах підприємницької діяльності, що сформульовані у ст. 44 ГК України.

Підприємці мають право без обмежень приймати рішення і здійснювати самостійно будь-яку діяльність, що не суперечить чинному законодавству. Але